

## פעילות לימוד ל-ט' באדר

מוזאיקה המרכז ליישוב סכסוכים בהסכמה בשיתוף עם תכנית "גישורים"<sup>1</sup> שמחים לחלוק עמכם רעיונות שיכולים להוות בסיס לפעילות שניתן לקיים עם ילדים בכיתות נמוכות וגבוהות כבסיס להפעלה ושיח בנושאים הקשורים ליישוב מחלוקות, גישור ושלוש בין אדם לחברו.

### א. רשימת ספרי ילדים ממולצת בנושא גישור ושלוש בין אנשים:

ספרו של אפרים סידון, "אוזו ומוזו מכפר קקרוזו", מתאר את קורות חייהם של שני אחים אוזו ומוזו שהיו קרובים מאוד זה לזה עד שפרץ ביניהם ריב שהוביל ל-"ברוגז לעולמי עולמים" ונתק שנמשך דורות, עד שצאצאיהם נפגשו והתאהבו.....  
פעילות אפשרית:

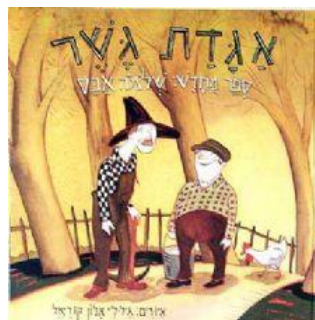
- לשאול את הילדים מדוע לדעתם האחים לא הצליחו להשלים
- לבקש מהילדים לכתוב סוף אחר לסיפור מהנקודה בה האחים בונים חומה
- לחלק את הילדים לקבוצות ולבקש מכל קבוצה להכין כרזה עם המלצות לפתור מחלוקות בדרך של פיוס ושלוש.



ספרה של מירי אלעני, "המסע אל האופק", ספר הרפתקה לילדים הממחיש בצורה מרתקת וקסומה כיצד ניתן לפתור בעיות בדרך של גישור. עקרונות הגישור. מתאים לילדי הגן ולכיתה א'.



סיפור עממי, אגדת גשר, שסופר מחדש על ידי אפרים סידון המספר את סיפורם של חברי ילדות ושכנים מתן ונח שנזקקו לנגר מיוחד שיבנה גשר שיחבר ביניהם....דוגמאות לפעילות אפשרית באתר ספרית פיג'מה



<sup>1</sup> פועלת בחסות ותמיכה של השירות לעבודה קהילתית במשרד הרווחה והשירותים החברתיים ובניהול מוזאיקה והמרכז הבין תרבותי לירושלים

ספרו של דוד גרוסמן "איתמר פוגש ארנב", סיפור לילדי הגן וכיתה א' המתאר מפגש בין איתמר שחשב שארנבים הם יצורים מטילי אימה, לארנב שחשב שילדים הם יצורים מפחידים, המפגש בין השניים לימד אותם שהיצור ממנו פחדו הוא נחמד ואפילו יכול להיות חבר. הספר מאפשר דיון למשל על קבלת השונה, פחד מהלא מוכר ("דעות קדומות") וחברות. [דוגמאות לפעילויות באתר ספריית פיג'מות](#).



סיפורה של יעל בירן "גדר כבשה ואיש עם בעיה", ממחיש לילדים מהם בעיות, מחלוקות וקונפליקטים וכיצד ניתן להתמודד ולפתור אותם. לפעילויות בנושא בקרו [באתר ביה"ס נוף הרים סאסא](#).



## ב. פעילות בנושא סטראוטיפים<sup>2</sup>:

**מטרה:** להבין את ההשפעה של סטראוטיפים קבוצתיים על מערכות יחסים.

**חומרים:** תוויות למצח ונייר דבק להדבקה.

**פתיחה (5 דקות):**

הציגו את נושא הסטראוטיפים ובקשו מהילדים להעלות אסוציאציות וחוויות:

1. הציגו את נושא השיעור היום – ההשפעה של קבוצות חברתיות על הדינמיקה בכיתה.
2. ערכו סיעור מוחות מהיר ביחד עם הכיתה בעניין התוויות המשמשות לזיהוי תלמידים יחידים וקבוצות של תלמידים בבית הספר. הציעו סוגים שונים של סטראוטיפים וקבוצות, כגון חנונים, סנובים, צפונים, מקובלים, פריקים, פריחות, ערסים וכולי...
3. אמרו לקבוצה שהיום הם ידונו בהשפעה של התוויות הללו על יחידים ועל קבוצות.

**פעילות 2 (20 דקות) - סיווג יחידים:**

1. בעזרת הצוות, הדביקו תוויות הנושאות את שמות הקבוצות לעיל על גבי מצחי התלמידים. אסור שהם יראו את מה שכתוב על גבי התוויות שלהם.

<sup>2</sup> חומר של המרכז ליישוב סכסוכים של מוזאיקה שפותח על ידי ליסה רכלין

2. הקציבו לתלמידים 5 דקות כדי להסתובב בכיתה. כאשר הם פוגשים מישהו חדש, עליהם להתייחס אליו בהתאם לכתוב על גבי המצח שלהם.

3. חזרו למעגל. אם טרם הסירו את התווית שלהם, הם רשאים לעשות זאת כעת. שאלו את התלמידים:

- הצביעו אם ניחשתם "מה הייתם".
- אם הייתה לכם "תווית" טובה יותר מאשר בחיי היום יום שלכם, מה הייתה התחושה שלכם?
- אם הייתה לכם "תווית" פחות טובה מאשר בחיי היום יום שלכם, מה הייתה התחושה שלכם?
- כיצד הרגשתם כאשר התייחסו אליכם רק על פי מה שכתוב על גבי המצח שלכם?
- מדוע יכולות תוויות להיות שימושיות?
- מדוע יכולות תוויות להיות מזיקות?
- אם יש לכם תווית "חיובית", האם זה תמיד דבר טוב?
- איך הייתם מרגישים אילו הייתם הילד היחיד עם התווית שלכם (כלומר, הילד שעליו עושים "חרם")?

**הבהירו לתלמידים כי הגדרת תוויות וסטריאוטיפים היא דבר טבעי, אולם עלינו להיות מודעים להשפעות הפוגעות שלהם (לתוויות חיוביות ושליליות כאחד).**

#### **פעילות 3 (15 דקות) - תוויות קבוצתיות:**

1. חלקו את הכיתה לקבוצות של ארבעה תלמידים. חלקו תווית אחת לכל אחת מהקבוצות. עליהן לפתח הצגה המציגה את אותה התווית.
2. הקציבו לקבוצות חמש דקות על מנת להתכונן. בקשו מהקבוצות להציג (במסגרת מגבלת זמן) את ההצגה שלהם בפני הכיתה. על שאר הכיתה לנסות ולנחש איזו קבוצה מוצגת בהצגה.
3. במסגרת הזמן העומד לרשותכם, חזרו על השאלות שלעיל.
4. שאלו: כיצד משפיעה הדינמיקה הקבוצתית הזו על הקבוצה?  
אם מועלים רעיונות רלוונטיים, הוסיפו אותם לרשימה מהשיעור הקודם.

### ג. פעילות בנושא "האני" וכבוד לאחר<sup>3</sup>:

**מטרה:** לפתח הכרה בתרומה הייחודית ולפתח כבוד לנקודת המבט של כל חבר בכיתה.

**חומרים:** דפים וטושים לכולם, מנקי מקטרות.

**פתיחה (5 דקות):** הציגו את הנושא

**פעילות 1 (15 דקות) - תרגיל העץ – ייחודיות אישית**

1. חלקו לכל תלמיד דף נייר וגישה לטושים. בקשו מהם לצייר עץ.
2. בקשו מהם לחזור למעגל לאחר 5 דקות. בקשו מכולם להרים את העצים שלהם באותה העת כדי שכולם יוכלו לראות את הציורים של האחרים.
3. הפנו את תשומת הלב לשונות באופן ציור העצים. שאלו:

- איך אתם יודעים שכל אלה עצים?
- כיצד קשורים ההבדלים בין האופן שבו אנחנו מציירים עצים להבדלים שבין התלמידים בכיתה?
- מה משותף לכולם?
- במה אנו שונים?
- מה טוב בלהיות דומים?
- מה טוב בשונות שביננו?

**הבהירו לתלמידים כי לכולנו יש סגנון אישי/ייחודי. לכל אחד מאיתנו יש נקודות חוזק ותורפה שונות, סגנונות והעדפות שונים, וכולי...**

**פעילות 2 (25 דקות) - מנקי מקטרות – זהות אישית:**

1. שאלו את התלמידים מהי המשמעות של "זהות". הזכירו להם שהדבר מתייחס לאופן שבו אנו תופסים את עצמנו ואת הדברים שיקרים לנו. הציגו בפניהם מספר דוגמאות כגון זכר/נקבה, דת/חילוני, ערבי/יהודי, רוסי/מרוקאי/אמריקאי וכולי... אמרו לתלמידים כי תרבות, דת, שפה וזהות לאומית מהווים היבטים שונים בזהות האישית שלנו.
2. בקשו מכל תלמיד שיבחר ארבעה מנקי מקטרות. על התלמידים לפתח צורה/עבודת יצירה/סימן אשר מייצג את האופן שבו הם תופסים את עצמם.
3. חלקו את הקבוצה לשלוש קבוצות קטנות, כאשר כל אחת מהן מונחית על ידי איש צוות. בקשו מהתלמידים להציג את העבודות שלהם מול שאר הקבוצה, תוך שהם מסבירים מה היא מסמלת ומדוע הסמלים הללו חשובים להם.
4. חזרו למעגל הכללי. שאלו את הכיתה:
  - מדוע זהות היא היבט חשוב של יחידים/קבוצות?
  - כיצד משפיעה הזהות שלנו על האופן שבו אנו מתייחסים לאחרים בכיתה?

<sup>3</sup> חומר של המרכז ליישוב סכסוכים של מוזאיקה שפותח על ידי ליסה רכלין

#### ד. פתגמים

הפתגמים והאמרות הבאות יכולים לסייע למורים\ מנחים לנהל שיח והפעלות סביב 9 באדר (ניתן לבקש מהילדים להכין כרזות, לכתוב סיפורים וכדומה):

- אל תעשה לחברך את ששנוא עליך
- אדם נמדד על פי מעשיו
- איזה הוא גיבור- הכובש את יצרו ?
- לא בוכים על חלב שנשפך
- עדיף להיות זנב לאריות מאשר ראש שועלים
- ואהבת לרעך כמוך
- טובים השנים מן האחד
- אם אין אני לי – מי לי?
- מות וחיים ביד הלשון
- אחד בשביל כולם, כולם בשביל אחד
- חשוב לי שכולם יאהבו אותי
- על טעם ועל ריח אין להתווכח
- על ראש הגנב בוער הכובע
- רצונו של אדם-כבודו
- לא כל עשר אצבעותיך יכולות להיות באותו אורך-באותה מידה, אי אפשר לצפות שהכל יהיה מושלם כל הזמן.
- להשאיר את העולם קצת יותר טוב מאיך שמצאת אותו - זה הדבר הכי טוב שאדם יכול לעשות.
- דברים שרואים מכאן לא רואים משם
- להסתכל על חצי הכוס המלאה

#### **ליצירת קשר:**

מוזאיקה, המרכז ליישוב סכסוכים בהסכמה בירושלים:

טלפון: 02-6732122 ; דוא"ל: [gishur@mosaica.org.il](mailto:gishur@mosaica.org.il), אתר: [www.gishur.mosaica.org.il](http://www.gishur.mosaica.org.il)

תכנית "גישורים" לקידום הגישור והדיאלוג בקהילה, פועלת בחסות ותמיכה של השירות לעבודה קהילתית במשרד הרווחה והשירותים החברתיים ובניהול מוזאיקה והמרכז הבין תרבותי לירושלים:

טלפון: 072-2441170 ; דוא"ל: [gishurim.orit@gmail.com](mailto:gishurim.orit@gmail.com) ; אתר: [gishurim.org.il](http://gishurim.org.il)